

معرفی‌های گزارشی

بیج کلیات

• تحقیق در عملیات

دکتر محمدرضا مهرگان، درّی،
صارمی، چاپ اول، تهران، سمت،
۱۳۷۸، ۲۰۰ ص، وزیری.

کتاب به عنوان منبع اصلی درس تحقیق در عملیات، به ارزش سه واحد برای رشته مدیریت در مقطع کارشناسی تدوین شده است.

در فصل اول کتاب مفاهیم و ویژگی‌های فرایند تحقیق در عملیات مورد بررسی قرار می‌گیرد. فصل دوم به مفاهیم اساسی و کاربردهای برنامه ریزی خطی اختصاص دارد. فصل سوم روش سیمپلکس مورد بحث قرار می‌گیرد. در فصل چهارم مسائل مربوط به امکان به کارگیری مدل‌های برنامه ریزی خطی در مسائل کاربردی تشریح می‌گردد. فصل پنجم به تشریح مسأله ثانویه و تفسیر اقتصادی آن اختصاص دارد و فصل پایانی درباره آشنایی با تحلیل حساسیت است.

• مبانی جمعیت‌شناسی

دکتر مهدی امانی، چاپ اول، تهران، سمت، ۱۳۷۷، ۱۱۳ ص، وزیری.
کتاب به عنوان منبع اصلی درس «مبانی

جمعیت‌شناسی» در مقطع کارشناسی به ارزش دو واحد تدوین شده است.

بحث‌های مقدماتی جمعیت‌شناسی، ساختار و حالت جمعیت و انواع توزیع، تحول و پویایی جمعیت در زمان و مکان، منابع اطلاعاتی و آماری جمعیت، سیاست‌های جمعیتی، موارد لزوم تنظیم خانواده و دانستنی‌ها و داده‌های آماری راجع به جمعیت ایران، از مباحث اصلی کتاب است.

• پیش‌شرط‌های پژوهش در علوم دینی

رضا بابایی، چاپ اول، تهران، مرکز فعالیت‌ها و پژوهش‌های قرآن و عترت دانشگاه آزاد اسلامی، ۱۳۷۸، ۲۱۳ ص، رقی.

نویسنده در مقدمه از آفت تقلید در فرایند تحقیق انتقاد کرده و سپس به وضعیت پژوهش در علوم دینی در روزگار حاضر پرداخته است. پس از مقدمه، نویسنده توضیحی درباره بایسته‌های پژوهش و آنچه شایسته محققان در علوم دینی است، می‌دهد و از آنها به پیش‌شرط‌های پژوهش در علوم دینی یاد می‌کند. به عقیده وی برای هر پژوهشی در عرصه تحقیقات دینی، امور زیر بایسته و پیش‌شرط محسوب می‌شوند: روحیه تحقیق، تتبع،

کار بست ابزار کارآمدتر، برگرفتن بهترین و مناسب‌ترین شیوه در تحقیق، ثبوت‌گرایی نه اثبات‌گرایی، هدفمندی، ابتکار و نوآوری، خودداری از تعجیل و پیشداوری در عرضه، آزادی عمل و دلخواه بودن موضوع تحقیق، پرهیز از جزئی‌نگری و کلی‌گویی، دسترسی به منابع معتبر و مصادر اصیل، از صفر نیاغازیدن، اندیشه‌ورزی و عقل‌مداری، تسلط بر زبانی غیر از زبان مادری، رعایت موازین روساختی، آشنایی با شیوه‌های نگارشی و قالب‌های نوشتاری و نهراسیدن از نتایج نوپدید و نامعمول، آگاهی از آثار اعلان نتیجه، سخن خود را سخن آخر نپنداشتن، پرهیز از تعصب و پرهیز از کتاب‌سازی. نویسنده در مقدمه کتاب یادآور می‌شود که همه این پیش‌شرط‌های بیست‌گانه، پیش‌تر در آثار دیگران مورد توجه و کنکاش قرار گرفته است و وی تنها به این قصد به بازگویی آنها پرداخته که تجربه‌های اندک خود را پشتوانه آنها گرداند.

کتاب حاضر، نخستین جلد از مجموعه آثار تحقیقی «مرکز فعالیت‌ها و پژوهش‌های قرآن و عترت (ع)» وابسته به دانشگاه آزاد اسلامی است.

بیج فلسفه و کلام

• تائیه عبدالرحمان جامی

تصحیح دکتر صادق خورشیا، چاپ اول، تهران، نقطه، ۱۳۷۶، ۳۴۶ص، وزیری.

تائیه ابن فارض یکی از متون مهم عرفانی به شمار می آید. ترجمه منظوم آن در شکل تائیه توسط عارف نامی عبدالرحمان جامی تنها ترجمه منظوم از تائیه یاد شده در ادبیات فارسی است.

در مقدمه کتاب بحثی خواندنی درباره ابن فارض و جامی آمده است. متن کتاب در پی این مقدمه قرار گرفته است. ملحقات کتاب شامل شرح قیصری بر تائیه ابن فارض، کشف الایات تائیه ابن فارض و تائیه عبدالرحمان جامی است. کتاب، دارای ده نوع فهرست پایانی است که بسیار کارگشاست.

• اصول دین

مقدس اردبیلی، تحقیق: محسن صادقی، چاپ دوم، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۹، ۲۲۴ص، رقمی.

کتاب اصول دین یکی از آثار فارسی مقدس اردبیلی است. مؤلف در این کتاب به مبحث اثبات واجب الوجود و صفات ثبوتی و سلبی او، مبحث نبوت، امامت و معاد پرداخته است. مصحح کتاب در آغاز کتاب مقدمه ای افزوده و در آن ضمن شرح حال مقدس اردبیلی به نسخه های کتاب در کتابخانه های جهان پرداخته است.

• عدل الهی از دیدگاه امام خمینی (ره)

معاونت پژوهشی مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام، چاپ اول، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام، ۱۳۷۸، ۲۷۶ص، وزیری.

کتاب در دو بخش و دوازده فصل تنظیم

شده است. عنوان بندی کتاب از سوی معاونت پژوهشی انجام گرفته و با بهره گیری از آثار مکتوب امام و تقریر درس اسفزار امام که توسط یکی از حاضران در درس وی انجام گرفته محتوای آن تنظیم شده است.

مباحثی از قبیل عدل در ادیان الهی، جبر و تفویض، قضا و قدر، سعادت و شقاوت، غایت و حکمت در فعل خداوند، شفاعت و عدالت، توبه و حب و بغض اهل بیت (ع) از جمله مطالب کتاب می باشد.

• چشم به راه مهدی (عج)

جمعی از نویسندگان مجله حوزه، چاپ دوم، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۴۹۶ص، وزیری.

کتاب مجموعه مقالات شماره های ۷۰-۷۱ مجله حوزه است که ویژه

امام زمان (ع) است. در این کتاب، امام زمان و رسالت حوزه های علوم دینی، ارتباط با امام زمان در عصر غیبت، حکومت اسلامی در عصر انتظار، مهدویت و مدینه فاضله، زندگی دینی پیش از ظهور، بررسی نشانه های ظهور، تولد و زندگی امام زمان (ع)، موافقان و مخالفان آن حضرت، فلسفه غیبت در منابع کلام شیعی و امام مهدی در آثار شخصیت های اسلامی مورد بحث و بررسی قرار گرفته است.

• معاد

معاونت پژوهشی مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام، چاپ اول، تهران، دفتر تنظیم و نشر آثار امام، ۱۳۷۸، ۴۳۸ص، وزیری.

کتاب مجموعه تنظیم یافته سخنان امام درباره معاد است. در آن بحث هایی از قبیل تجرد نفس و بقای روح، حدوث

نفس، تناسخ معاد جسمانی، بهشت و جهنم، تجسم اعمال، صورت ملکوتی اخروی و تغییر و تکامل در عوالم سه گانه مورد بحث قرار گرفته است.

• شورای واتیکان دو میعادگاه کلیسای

کاتولیک یا تجددگرایی

لیلی مصطفوی کاشانی، چاپ اول، تهران، انتشارات بین المللی الهدی، ۱۳۷۸، ۳۲۴ص، وزیری.

شورای واتیکان دو که در فاصله ۶۵-۱۹۶۲ تشکیل شد، یکی از مراحل برجسته در تاریخ کلیسا می باشد. در این شورا کلیسا تلاش کرد خود را پا به پای رویدادهای قرن بیستم، پیش برد. شرح و بررسی این شورا، ترجمه قسمت هایی از متن آن، مباحث مطروحه در اسناد این شورا، از جمله مباحث قابل توجه کتاب است.

• تحفه آسمانی

بهرامی خشنودی، چاپ اول، قم، مرکز تحقیقات اسلامی جانبازان، ۱۳۷۸، ۲۴۵ص، وزیری.

«آیا خداوند دانا و توانا نمی توانست این نظم را به گونه ای بنا بگذارد که اثری از بلا و مصیبت و گرفتاری در آن نباشد و بندگان خدا در دنیایی آسوده و بی دغدغه زندگی کنند؟ ... دوستان خدا چرا باید در سختی و مصیبت باشند؟ مؤمنان چرا گرفتار بلا می شوند؟ آنان که برای خدا و به قصد انجام وظیفه به میدان آتش و خون می روند چه؟ چرا خداوند پس از جانبازی و مجروح شدن، آنان را شفا نمی دهد؟» این سؤال ها و ده ها سؤال همگون آنها، مؤسسه یاد شده را بر آن داشته تا با بهره گیری از آیات و روایات و متون دینی برای این قبیل پرسش ها، پاسخی تدارک بینند و بحث هایی از قبیل کنه بلا جز خیر

نیست، انگیزه‌ها و پی‌آمدها، مصائب معصومان، جایگاه مصائب نزد خدا، گریزناپذیری مصائب، مراتب بلا، در مصائب چه باید کرد؟ و پیشگیری از بلا در راستای پاسخ به همین پرسش‌ها است که فصول کتاب را تشکیل می‌دهند.

• راه مهدی (عج)

آیه‌الله سیدرضا صدر، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۲۶۵ص، وزیری.

کتاب یکی از آثار خواندنی مرحوم صدر است که با قلم شیوا و جذاب به رشته تحریر درآمده است. در این کتاب شش بحث اصلی درباره‌ی امام زمان، مورد پژوهش قرار گرفته است. بحث امید و عدالت به فلسفه غیبت می‌پردازد. بشارات و اشارات با بهره‌گیری از گزارش‌های تاریخی و روایت‌های اسلامی بشارات‌ها و اشارات‌های امامان (ع) درباره‌ی حضرت مهدی را بازگو می‌کند. بحث بعدی با عنوان پدر و مادر به شرح زندگی پدر و مادر آن حضرت اختصاص دارد. در بخش بعدی معجزاتی را که در دوران غیبت صغرا از آن حضرت دیده شده نقل می‌کند و در پایان از کسانی یاد می‌شود که به خدمت آن حضرت رسیده‌اند.

• اندیشه‌های کلامی شیخ طوسی (ره) ج ۱

جمعی از نویسندگان، چاپ اول، مشهد، دانشگاه علوم اسلامی رضوی، ۱۳۷۸، ۳۵۴ص، وزیری.

این کتاب مجموعه‌ای است از مقالات به‌خامه پژوهشگران گروه فلسفه و کلام اسلامی دانشگاه علوم اسلامی رضوی که زیر نظر دکتر محمود فاضل یزدی تدوین یافته است. کتاب با مقدمه‌ی دکتر فاضل آغاز می‌شود که وی در ضمن آن به

چگونگی شکل‌گیری کلامی شیعی پرداخته و از تنی چند از متکلمان شیعه در سده‌های آغازین سخن گفته است.

مقاله دوم نیز به‌خامه دکتر فاضل است با عنوان «درآمدی بر اندیشه‌های کلامی شیخ طوسی در تبیان». مؤلف در این مقاله ابتدا روش شیخ را در گزینش آراء متکلمان بحث کرده و آنگاه به‌توجه بلیغ شیخ به آراء متکلمان اشاره کرده و سپس بتفصیل جای‌های مباحث کلامی شیخ را در «تبیان» براساس موضوعات، فهرست کرده و نشان داده است. مقالات دیگر به‌خامه پژوهشگران گروه یادشده است؛ که عناوین برخی از مقالات بدین قرار است: اثبات صانع، علم الهی، اراده، امامت، تکلیف، احباط و تکفیر، فقیه و ... این مجموعه مجلد اول پژوهش در آرای کلامی شیخ طوسی (ره) است. بحث‌های دیگر در عهده مجلد دیگری است که امیدواریم بزودی نشر یابد.

• نیایش فیلسوف

غلامحسین ابراهیمی دینانی، چاپ اول، مشهد، دانشگاه علوم اسلامی رضوی، ۱۳۷۸، ۴۷۵ص، وزیری.

این کتاب مجموعه‌ای است از مقالاتی که مؤلف آنها را در مناسبت‌های مختلف به قلم آورده است و اکنون با عنوان یکی از آن مقالات نشر می‌یابد. مقالات یکسر محتوای فلسفی و عرفانی دارند و مؤلف که از دانش‌آموختگان حوزه‌های علوم اسلامی و از استادان بنام دانشگاه و از مدافعان جدی فلسفه صدرایی است، مباحث گونه‌گون فلسفی و عرفانی را در این مقالات بررسی کرده است.

مقاله اول شرح و بسط دعایی است از فارابی با محتوایی فلسفی. پس از آن مقاله «نگاهی به شرح فصوص الحکم جندی»

است با نگاهی به اساس اندیشه‌های ابن عربی و تأثیر آن در آرا و آثار دیگران و نیز بررسی زمینه‌های فکری او. کتاب مشتمل است بر بیست و هفت مقاله که عناوین برخی از آنها چنین است: اصالت وجود، نگاهی منتقدانه به فلسفه صدرالمثالهین، کشف طبیعت و قواعد کلی فلسفه، سهروردی و انکار صفات حقیقه خداوند، بسیط الحقیقه کل الاشیاء، کلام ماتریدی، منتهای و غیرمنتهای، دو جریان متفاوت فکر در حوزه فلسفی اصفهان، اصالت ماهیت از میرداماد تا عصر حاضر، اندیشه‌های فلسفی ابوالحسن عامری، آرا و نظریات حکیم متاله مرحوم علی‌اکبر مدرس یزدی، دین و فلسفه ابن طفیل و نفس و روح در نظر شیخ مفید و ...

• ترجمه و شرح نهایی الحکمه

علی شیروانی، چاپ چهارم، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۳۵۸ص، وزیری.

کتاب، ترجمه و شرح نهایی الحکمه است که قبلاً در همین مجله گزارش شده است.

• بیع قرآن و حدیث

• آشنایی با سوره‌های قرآن

احمد قاضی زاهدی، چاپ اول، قم، انتشارات دارالقرآن الکریم، ۱۳۷۸، ۲۴۲ص، وزیری.

مؤلف محترم، در این کتاب با هدف آشنایی خوانندگان با نام‌ها، محل نزول سوره‌ها، شماره‌آن از نظر ترتیب و نزول، تعداد آیات، کلمات و حروف آنها، ثواب و فضیلت تلاوت آنها، محتوای سوره، شأن نزول و برخی مطالب دیگر هریک از ۱۱۴ سوره قرآن

دست به قلم برده و این کتاب را به سامان رسانیده است.

• گنجینه نور (پرسش های مردم

و پاسخ های امام صادق (ع))

تالیف: احمد قاضی زاهدی. ترجمه: جعفر خوشنویس، چاپ اول، قم، انتشارات حضرت معصومه، ۱۳۷۸، ۵۹۷ص، وزیری.

امامان (ع) در طول زندگانی پربار خویش، به بسیاری از پرسش های مردم در زمینه های گوناگون پاسخ گفته اند، که اگر همه آنها از مصادر حدیثی استخراج شود، دائرةالمعارف گرانبهای را تشکیل خواهد داد. مؤلف محترم، همت خود را مصروف این عمل پراچ نموده و موفق شده است تا پاسخ های هریک از ائمه اطهار را جداگانه تدوین نماید که بالغ بر ۱۲ مجلد می شود. پیش تر، کتاب های «اسئلة الناس واجوبة الامام الباقر» و «اسئلة الناس واجوبة الصادق» به زیور چاپ آراسته شده بود و اینک ترجمه فارسی کتاب دوم به چاپ رسیده و در ادامه آن سایر مجلدات عربی و فارسی این موسوعه به چاپ خواهد رسید. برخی از فصل های آن عبارتند از: معنی بسم الله الرحمن الرحيم، علم و عقل، توحید و اسماء و صفات خدا، تفسیر آیات توحیدی قرآن، ایمان و کفر و شرك و تفسیر آیات آن، انسان و دین، پیامبران، رسول خدا و احوال آن حضرت، قرآن کریم، امامت و صفات ایشان (که گسترده ترین بخش کتاب است). دو مین جلد کتاب، نیز به زودی به چاپ خواهد رسید.

• الغرین

ابو عبید احمد بن محمد الهروی، چاپ اول، بیروت، المكتبة العصرية، ۱۴۱۹، وزیری.

پژوهش در واژه های دشواریاب قرآن و حدیث و نگارش در تبیین و تفسیر واژه های مشکل قرآن و حدیث از کهن ترین گونه های پژوهش و نگارش است و از جمله سودمندترین آنها آثار هروی است. او از ادیبان، محدثان و واژه شناسان بلندآوازه قرن چهارم هجری است و کتاب «غرین» از همان روزگاران نگارش و نشر تلقی به قبول شد و عالمان چونان منبع و مرجعی بدو نگرستند.

هروی واژه ها را براساس حروف تهجی سامان داده و در ذیل هر واژه حدیث و یا احادیث و آیه و یا آیاتی مشتمل بر آن واژه ها را آورده و آنگاه تفسیر و تشریح کرده است. کتاب را آقای احمد مزید مزیدی تحقیق کرده و آقای دکتر فتحی حجازی آن را وارسیده و تدقیق کرده است. مسحقق در پانوشت ها منابع، مصادر، اقوال و احادیث را به دقت نقل کرده و نصوص متن را به مصادر بسیاری ارجاع داده است. افزون بر آن، گاه توضیحاتی درباره متن نیز افزوده است. «غرین» هروی از آثار مهمی است که تاکنون نشر نیافته بود و نشر آن بی گمان در پژوهش های قرآنی و حدیثی سودمند و کارآمد خواهد بود.

• القسم فی اللغة و فی القرآن

محمد المختار السلامی، چاپ اول، بیروت، دارالغرب الاسلامی، ۱۴۲۰، ۴۶۰ص، وزیری.

این کتاب، پژوهشی درباره «قسم» در لغت عرب، قرآن، حدیث و فقه است. مؤلف کتاب را در چهار باب سامان داده است: در باب اول و ضمن فصولی، قسم و واژه های همگون آن را تبیین کرده است. آنگاه درباره چگونگی های جمله های قسم سخن گفته است. باب

دوم ویژه قسم در قرآن است، که در ضمن فصولی در این باب از انواع قسم در قرآن، قسم های خداوند و چگونگی های آن، قسم های رسول الله (ص) سوگندهایی که خداوند در آیات الهی از دیگران نقل کرده است و ... بحث شده است.

مؤلف در باب سوم، از احکام قسم بحث کرده است و در باب چهارم از سوگند در روابط خانوادگی سخن گفته است. باب پنجم ویژه جایگاه قسم است، در اثبات دعاوی. کتاب حاضر، اثری است قرآنی-فقهی، و بر روی هم خواندنی و سودمند.

• القرآن الکریم و روایات المدرسین، ج ۳

سید مرتضی عسکری، چاپ اول، تهران، مجمع علمی الاسلامی، ۱۳۷۸، ۸۵۶ص، وزیری.

علامه عسکری پس از کتاب ارجمند «معالم المدرسین» که در آن برخی از مسائل بنیادی اسلام را در دو قرائت شیعی و سنی به بررسی نهاده بود، اکنون «قرآن کریم» را از نگاه این دو مکتب و روایات آنها به بررسی نهاده است. «مسألة تحریف قرآن» گو اینکه مسأله ای است کهن اما بی بنیاد و ناستوار، و روایات و نقل های آن یکسره تباه. متأسفانه کسانی از عالمان شیعه تحت تأثیر اینگونه روایت ها، اندیشه موهوم تحریف قرآن را پراکنده اند و عالمانی از اهل سنت که آراء و عقاید خود را علیه تشیع نه بر پایه اسناد درست بلکه براساس بافته های موهوم بنا می نهند، براساس آن روایات - که غالباً نیز طریقی و سندی شیعی ندارد - سخن گفته اند. در این مجلد که عنوان فرعی آن «نقد و بررسی پندار احسان خیر الهی درباره هزار

حدیث شیعی درباره تحریف قرآن» است، مؤلف جلیل یک روایاتی را که براساس آن تحریف قرآن ادعا شده است، آورده و به لحاظ سند و متن، نااستواری آنها را نشان داده است.

نکته تأمل برانگیز این بخش این است که استاد آنچه را در آثار دیگرش گاه ادعا کرده است که روایات تحریف از منابع اهل سنت وارد منابع شیعی شده، و اینگونه احادیث را «عنوان احادیث منتقله» داده در این بخش مدلل کرده و نمونه‌های عینی آن را نشان داده است. این کتاب اثری است از جسمند و خواندنی و سودمند، و برای فکر شیعی اثری فحیم و آبرومند.

• نزول قرآن و رؤیای هفت حرف

سید رضا مؤدب، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۲۷۱ص، وزیری.

مؤلف در این اثر کوشیده است تا استواری روایات «نزول قرآن بر هفت حرف» را روشن کند. وی این پژوهش را در شش فصل سامان داده است: در فصل اول از چگونگی نزول بحث شده است، و در فصل دوم گونه‌های مختلف «حدیث سبعة احرف» گزارش و بررسی شده است. در این فصل و ضمن بحث مفصل از حدیث یاد شده، ریشه‌های ظهور و بروز این حدیث و پی‌آمدهای آن بررسی شده است. فصل سوم ویژه گزارش نقد و بررسی دیدگاه‌های دانشمندان اهل سنت و برخی خاورشناسان درباره این حدیث است. «قرآن و حروف سبعة» عنوان فصل چهارم است که در آن از قرائت، تواتر آن و تمایز قرآن و قرائت سخن رفته است.

• در ستاره علوم قرآنی

حسین جوان آراسته، چاپ سوم، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی،

۱۳۷۸، ۴۹۶ص، وزیری.

این کتاب در ده بخش، برخی از مباحث علوم قرآنی را به بحث نهاده است. تاریخ قرآن، نزول قرآن، شناخت سوره‌های مکی و مدنی، تدوین قرآن، قرائت‌های مختلف از قرآن، مانند ناپذیری قرآن، تحریف ناپذیری قرآن و ... از عناوین این کتاب است. به هنگام نشر چاپ اول کتاب درباره محتوا و چگونگی آن سخن گفته ایم.

• هزار موضوع هزار آیه

جواد محدثی، چاپ پنجم، قم، انتشارات اسلامی قم، ۱۳۷۹، ۸۷ص، رقمی.

این کتاب قبلاً در همین مجله گزارش شده است.

• دوست‌نماها

جعفر سبحانی، چاپ دوم، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۷۹ص، رقمی.

کتاب شامل نوشته‌های مؤلف در مجله مکتب اسلام در تفسیر سوره منافقون است. خصوصیات سوره، نفاق و دورویی، آثار نفاق، نشانه‌های نفاق، منافقان و استغفار، توطئه منافقان و دنیا از دیدگاه اسلام، از عناوین مهم این کتاب است.

• علوم بلاغت و اعجاز قرآن

دکتر یدالله نصیریان، چاپ اول، تهران، سمت، ۱۳۷۸، ۱۶۴ص، وزیری.

کتاب که برای دانشجویان رشته الهیات در مقطع کارشناسی به عنوان منبع اصلی درس علوم بلاغی تدوین شده است، شامل مباحث فصاحت و بلاغت، دانش معانی، بیان و بدیع است.

مؤلف کوشیده دانش بلاغت را با بهره‌گیری از قرآن توضیح دهد و از این راه اعجاز قرآن

را به اثبات رساند.

• فرشتگان، تحقیقی قرآنی، روایی، عقلی

رجالی تهران، چاپ دوم، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۲۳۱ص، وزیری.

نویسنده از این که مردم از فرشتگان اطلاع چندانی ندارند و به طور خرافی آنان را مؤنث تصور می‌کنند، احساس تکلیف کرده، بحث فرشتگان را از نظر روایی، قرآنی و عقلی مورد بررسی قرار داده است. حقیقت فرشتگان، اوصاف آنان، اصناف و مراتب آنان و نیز وظایف آنان فصول کتاب را تشکیل می‌دهد. در پایان ترجمه تعدادی آیات و روایت را درباره فرشتگان به عنوان خاتمه بحث ضمیمه کتاب کرده است.

• محمد فی القرآن

آیه الله السید رضا الصدر، چاپ اول،

قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات

اسلامی، ۱۳۷۸، ۲۶۴ص، وزیری.

کتاب «محمد فی القرآن» از سلسله نوشته‌هایی است که مرحوم صدر برای تبیین جایگاه انبیاء در قرآن در صدد تألیف آن بود. از این مجموعه «المسیح فی القرآن» و «محمد فی القرآن» را تألیف کردند، ولی اجل مهلت تدوین الکلیم فی القرآن را نداد. در این کتاب بشارت‌های پیامبران گذشته به ظهور پیامبر اکرم، اجداد و خاندان پیامبر (ص)، اخلاق پیامبر (ص)، رسالت جهانی آن حضرت، معجزه جاودان آن حضرت، بشیر بودن آن حضرت، چگونگی دعوت وی، شیوه تبلیغ آن حضرت و ولایت مطلقه وی مورد بررسی قرار گرفته است.

• العقل والجهل فی الكتاب والسنة

محمد الرشید شهری، چاپ اول، بیروت،

دارالحدیث للطباعة والنشر، ۱۴۲۱،

۳۲۰ص، وزیری.

این کتاب پژوهشی در آیات و روایات مرتبط با «عقل و جهل» است که روایات آن براساس منابع فریقین گزارش شده است. کتاب در دو بخش سامان یافته است. بخش اول به «عقل» پرداخته و در بخش دوم از «جهل» سخن رفته است. شناخت عقل، ارزش عقل، تعقل و خردورزی، زمینه‌ها و عوامل تقویت خرد، علامت‌های عقل و خردمندی، آفات خرد و احکام عاقل، بایسته‌ها و نبایسته‌ها برای عاقلان، عناوین بخش اول است.

معنی جهل در روایات، بر حذر ساختن از جهل، اصناف جاهلان، علامت‌های جهل، بایسته‌ها و نبایسته‌های جاهل، «جاهلیة الأولى» و ویژگی‌های آن، عقاید اهل جاهلیت و ... از جمله عناوین بخش دوم کتاب است. کتاب تنظیمی دقیق، زودیاب و کارآمد دارد. نقل‌ها و ارجاع‌ها نیز دقیق است و منابع و مصادر گسترده. در پانویست‌ها افزون بر اینکه مصادر و منابع متعدد احادیث آمده، اختلاف نقل‌ها نیز نشان داده شده است و نیز گاه توضیحات لازمی درباره احادیث.

• منابع المفسرین

منبع عبدالحلیم محمود، چاپ اول، قاهره، دارالکتاب المصری، ۱۴۲۱، ۳۹۲ص، وزیری.

این کتاب گزارشی است کسوتاه از شیوه‌های مفسرین در تفسیر قرآن کریم. مؤلف پس از تعریف تفسیر و انواع آن به شناخت مفسران و شیوه تفسیری آنان پرداخته است. وی بحث را از سفیان ثوری آغاز کرده و به سخن از شیخ محمود حجازی و تفسیر وی «التفسیر الواضح» پایان داده است. کتاب عبدالحلیم محمود، در حدنگاهی گذرا مفید

است. وی به اشاره‌ای درباره مؤلف، چگونگی تفسیر و شیوه او بسنده کرده است. سفیان ثوری، زجاج، فراء، قشیری، زمخشری، آلوسی، محمد طاهر بن عاشور، شلتوت و فرید وجدی، از جمله مفسرانی هستند که در این کتاب از آنها سخن رفته است.

• عنوا صحیح البخاری

عبدالمیر الغول، چاپ اول، بیروت، دارالمحجة البيضاء، ۱۴۲۰، ۴۶۴ص، وزیری.

این کتاب نقدی است محتوایی بر صحیح بخاری. مؤلف کوشیده است احادیث صحیح بخاری را براساس معیارهای علمی، دینی و ملاک‌های نقد متن، واری و ارزیابی کند. او کتاب را در ده فصل سامان داده است. در فصل اول از معنی حدیث، تدوین آن در شیعه، چگونگی آن در صدر اسلام و در مکتب خلفا سخن گفته است و در ضمن آن از چگونگی تدوین حدیث در آن مکتب، چگونگی ظهور «صحاح سته»، صحیح بخاری، مؤلف آن، رجال آن و ... در فصل دوم شخصیت پیامبر (ص) را بدان گونه که در صحیح بخاری هست گزارش داده است، و آنگاه عناوینی از احکام شرعی را براساس احادیث صحیح بخاری. چهره شناسی خلفاء و برخی از صحابیان در احادیث بخاری بخش‌هایی دیگر از کتاب را به خود اختصاص داده است.

در فصل نهم و در ضمن بررسی شخصیت‌های صحابی، به تفصیل به ابوهیره پرداخته است و احادیثی را که او نقل کرده است و در فصل دهم مواردی متفرقه از بخاری را به نقد کشیده است. مؤلف نشان داده است که چه سان کتابی

که «صحیح‌ترین پس از قرآن» در نزد برادران اهل سنت است، دارای نقل‌هایی است که به هیچ روی پذیرفتنی نیست، نه به لحاظ عقل و نه نقل و نه با توجه به معیارهای شناخت حدیث.

• التفسیر البلاغی للاستفهام فی القرآن الکریم
عبدالعظیم ابراهیم المعطی، چاپ اول، قاهره، مکتبه وهبه، ۱۴۲۰، ۱۷۸ص، وزیری.

قرآن در اوج بلاغت و بهره‌وری از برترین، استوارترین و کسارآمدترین شیوه‌های بیانی، آموزه‌هایش را گزارش کرده است. جنبه‌های بلاغی قرآن از دیرباز مورد توجه عالمان، مفسران و قرآن‌پژوهان بوده است. گاه با نگاهی کلی این موضوع را در قرآن کاویده‌اند و دیگر گاه مواردی از آن و چگونگی کاربرد واژه، واژه‌ها، جمله و جمله‌ها و ... کتاب آقای معطی از نوع دوم است که به گفته وی ۱۲۶۰ مورد سخن مشتمل بر استفهام را بررسی کرده و چگونگی آنها را از نگاهی بلاغی کاویده است. مؤلف در آغاز جایگاه قرآن را در بلاغت نشان داده و آنگاه از اهمیت پژوهش‌هایی از این دست برای برنمودن ابعاد ادبی و جلوه‌های والای بلاغی قرآن سخن گفته است. آنگاه استفهام را تعریف کرده، و مفهوم دقیق آن را به لحاظ وضع و کاربرد اصلی لغوی و ساختار مجازی آن روشن کرده است. سپس و بر این اساس گونه‌های کاربردی آن را بیان کرده است. پس از آن براساس آیات و به ترتیب سور قرآن، همه آیات مشتمل بر استفهام را طرح کرده و در ذیل دو عنوان «دراسة و تحلیل» که در آن محتوای آیات را در سیاق آیات برنموده و «اسرار النظم و بلاغیاته» که در ضمن آن به نکات بلاغی آیه اشاره کرده به تفصیل

بحث کرده است. تتبع نویسنده ستودنی است. او در سامان بخشیدن به این اثر به تفاسیر مختلف از جریان‌های گونه‌گون، از کهن و نو توجه داشته است.

تبع فقه و حقوق

• **نظام ولایت فقیه، زیربنای حکومت اسلامی**
سید علی شفیعی، چاپ دوم، انتشارات مؤسسه فرهنگی آیات، ۱۳۷۷، ۱۵۰ ص، رقی.

این کتاب از سه بخش سامان یافته است: در بخش اول مقاله‌ای آمده است با عنوان «مشروعیت ولایت فقیه» که در ضمن آن مؤلف به تاریخ مسأله ولایت فقیه پرداخته، و راه‌های مختلف در اثبات ولایت فقیه را گزارش کرده است. در بخش دوم از اثبات ولایت فقیه بحث شده است، با بحثی از تعدد ولی فقیه در یک زمان و مکان، و دیدگاه اهل سنت پیرامون مسأله ولایت فقیه. بخش سوم عهده دار تبیین مفهوم ولایت فقیه است با بحثی گسترده از معنی ولایت مطلقه فقیه و ابعاد و دایره ولایت. حدود اختیارات معصومین و ولی فقیه، آیا می‌توانند ولی فقیه را برگزینند؟ از جمله عناوین دیگر کتاب است.

• غنائم الإسلام فی مسائل الحلال والحرام

میرزا ابوالقاسم قمی، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۴۰۰ ص، وزیری.

«غنائم» از آثار مهم فقهی است. تصحیح و تحقیق آن را دفتر تبلیغات اسلامی (شعبه مشهد) به عهده داشته است. این مجلد مشتمل است بر مباحث زکات و خمس و نیز انفال. تحقیق کتاب دقیق و ستودنی است. محققان در پانوش‌ها، مصادر و منابع تمام آراء، اقوال، احادیث

را استخراج کرده و نشان داده‌اند.

• غنائم الأيام فی مسائل الحلال والحرام

میرزا ابوالقاسم قمی، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۴۷۲ ص، وزیری.

ادامه کتاب پیشین از آثار فقیه بلندآوازه قرن دوازدهم هجری و اوائل قرن سیزدهم است. تحقیق این مجلد نیز بر عهده دفتر تبلیغات شعبه مشهد بوده است.

• مسالک الأفهام الی تنقیح شرائع الإسلام

زین الدین شهید ثانی، چاپ اول، قم، مؤسسه معارف اسلامی، ۱۳۷۸، ۵۵۶ ص، وزیری.

آخرین مجلد از مجموعه عظیم فقهی، فقیه و عالم بسیار بزرگ و شایسته تاریخ تشیع زین الدین شهید ثانی است. تحقیق کتاب را مؤسسه معارف اسلامی به عهده داشته است که تحقیقی استوار با تبعی دقیق را به دست داده‌اند.

• المقاصد العلیه فی شرح الرسالة الألفیه

وحاشیته الألفیه

الشهید الثانی، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۷۲۰ ص، وزیری.

آنچه در این مجلد آمده است مجموعه‌ای است از چهار رساله فقهی یکی از آن شهید اول و سه دیگر از آن شهید ثانی. مؤلف، اصل را در یک مقدمه سه فصل و یک خاتمه تدوین کرده و در ضمن آن در نهایت اختصار از هزار واجب در نماز سخن گفته است. شهید ثانی یک شرح و دو حاشیه بر آن نگاشته است که مجموع آنها همین مجموعه را شکل داده است. کتاب را آقای محمد حسون تحقیق کرده است و تنی چند از فاضلان مرکز تحقیق برای سامان یافتن آن بدویاری رسانده‌اند. آقای حسون در ضمن مقدمه

به تفصیل از چگونگی نوشته اصلی و شرح‌ها و حاشیه‌های آن سخن گفته‌اند و در پاورقی‌ها افزون بر تعلیق نسخه‌ها و یادکرد نسخه بدل‌ها، منابع و مصادر اقوال فقهی و حدیثی را بدقت نشان داده‌اند.

• سجاده عشق

نعمت الله صالحی حاجی آبادی، چاپ اول، مؤلف، ۱۳۷۷، ۱۷۴ ص، رقی. کتاب درباره اهمیت نماز است و مؤلف با بهره‌گیری از روایت، تاریخ، داستان و شعر تلاش کرده است اهمیت نماز را در زندگی مسلمانان نشان دهد.

• رساله فی ثبوت الهلال

آیه الله العظمی سید محمدعلی الموحد الابطحی، چاپ اول، قم، ناشر: نویسنده، ۱۴۲۰، ۱۱۸ ص، رقی. کتاب تقریر درس آقای سید محمدعلی موحد ابطحی درباره چگونگی ثبوت هلال اول ماه است. در این رساله ابتدا بحثی درباره روزه شده و آنگاه درباره روش‌های ثبوت شرعی هلال ماه بحث شده است. رؤیت شخصی، شهادت شاهد، بیته، تواتر و شیاع، حکم حاکم، قول منجمان از جمله مباحث درباره شیوه اثبات هلال ماه است.

• المقاصد العلیه

علی شیروانی، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۷۲۰ ص، وزیری.

کتاب تصحیح و احیاء رساله المقاصد العلیه در شرح الفیه شهید اول درباره صلوات است. در آغاز مقدمه‌ای درباره شهید اول و شهید دوم و چگونگی و روش احیاء کتاب گنجانیده شده است. بخش بعدی اصل کتاب است و ضمیمه آن دو حاشیه کوچک و متوسط بر الفیه است.

• مدیریت اسلامی

محمدحسن نبوی، چاپ پنجم، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۳۹۱ص، وزیری.

کتاب شامل سیزده فصل است. در فصل نخست رابطه حکومت و مدیریت تبیین شده است. در فصل دوم به اهمیت برنامه ریزی پرداخته و در فصل سوم ارکان برنامه ریزی را توضیح داده است. سازماندهی، انگیزش، رهبری، صفات فردی رهبر، رفتار رهبری، سلوک مدیریت، لغزشگاه ها، کنترل، پی گیری و تصمیم گیری، مباحث فصول بعدی کتاب است. نویسنده کوشیده است مدیریت را با بهره گیری از روایات اسلامی تدوین کند.

• دفاع از حقوق زن

محمد حکیمی، چاپ اول، مشهد، آستان قدس رضوی، ۱۳۷۸، ۱۷۴ص، رقی.

کتاب به انگیزه دفاع از موضع اسلام در برابر تهاجم فرهنگ غربی زیر عنوان فمینیسم نگاشته شده است و نویسنده تلاش می کند راهی میانه در بین دوروش فمینیسم و اندیشه های ضد زن ارائه کند. پاره ای از مباحث کتاب به شرح زیر است: آفرینش زن، تکامل زن، عقل زن، پایگاه اجتماعی زن، زن محصور خانواده، خشونت نسبت به زن، روانشناسی اختلافی، رسالت زن، رایزنی با زن و جانبداری افزون بر حقوق.

• اقتصاد و صرفه جویی در فرهنگ اسلامی

سید علوی، چاپ اول، تهران، مؤسسه باقیات صالحات، ۱۳۷۶، ۲۰۹ص، رقی.

کتاب به انگیزه توضیح و تشریح

زمینه های اقتصاد، صرفه جویی و یا ولخرجی و اسراف و نیز توصیه به رعایت اعتدال در تمام شؤون حیات با بهره گیری از آیات قرآنی، احادیث نبوی و روایات اهل بیت نگارش یافته است. در فصل اول مباحث از دیدگاه قرآن و در فصل دوم از نظر احادیث و در فصل سوم از منظر نهج البلاغه و در فصل چهارم از نگاه «غرر و در آمدی» مورد بررسی قرار گرفته است.

• تفکیک قوا و ولایت فقیه

مصطفی ناصحی، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۲۲۳ص، وزیری.

کتاب به تبیین تاریخچه پیدایش اندیشه تفکیک قوا در نظام سیاسی پرداخته و نظریه دانشوران را در این باره نقل کرده و گوناگونی این نظریه ها را نشان داده است. تفکیک قوا و نظام ولایت فقیه را مورد بحث قرار داده است و امکان جمع بین این دو دیدگاه را تبیین کرده است. دلایل تشکیل حکومت، مفهوم و معنای ولایت، آراء فقیهان درباره ولایت فقیه، ولایت مطلقه فقیه و شرایط و وظایف و اختیارات فقیه از جمله مباحث بخش دوم کتاب است. نویسنده تمایل خود را به ولایت مطلقه فقیه نشان می دهد و در مواردی بویژه در زمینه اختیارات فقیه، قانون اساسی را مورد نقد قرار می دهد.

• درآمدی بر مبانی اقتصاد خرد با نگرش

اسلامی

محمد جعفر انصاری و همکاران، چاپ اول، تهران، سمت، ۱۳۷۸، ۱۹۳ص، وزیری.

کتاب به عنوان منبع فرعی در گرایش های مختلف رشته اقتصاد در نظر گرفته شده

است و در بردارنده مباحثی به شرح زیر است:

کلیاتی درباره نظریه پردازی های اقتصادی، تقاضا، عرضه کالا و خدمات، بازار، اقتصاد رفاه و نگاه کلی به نظام قیمت ها در جامعه سرمایه داری و جامعه اسلامی. نویسندگان تلاش کرده اند در هر مورد دیدگاه اسلام را نیز ارائه کنند.

• بیخ اخلاق و تعلیم و تربیت

• مقدمات اخلاق اسلامی

سید علی شفیعی، چاپ اول، انتشارات خوزستان، ۱۳۷۸، ۱۸۵ص، رقی.

پژوهشی است در جنبه های اخلاق اسلامی که مؤلف ابتدا مباحث آن را در جمعی از طالب علمان طرح کرده و آنگاه با تقریر و تنظیم مجدد عرضه کرده است. عزم و اراده، اخلاص، علم، تکرار عمل، توصیه ها و رهنمودها، اخلاق در مکتب اهل بیت (ع) از جمله عناوین کتاب است. در ذیل عناوین یاد شده مؤلف از عزم و اراده در متون اسلامی، اخلاص و ابعاد آن، اخلاص در همه اعمال، جایگاه علم در نظام ارزشی اسلام، رابطه علم و عمل، چگونگی حصول اخلاق سخن گفته است.

در مقدمه ششم، مؤلف در ذیل عنوان «توصیه ها و رهنمودها» دستورالعمل هایی را تبیین کرده است که خواندنی است و تنبه آفرین. حکمت نظری و عملی، مبادی تصوری و تصدیقی اخلاق از بحث های دیگر این مجموعه است.

در پایان نمونه های عالی اخلاق اسلامی معرفی شده و گوشه هایی از نمونه عینی زندگی اخلاقی آنان گزارش شده است.

• روش خودسازی

فریده مصطفوی، فاطمه جعفری، صدیقه معصومی، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۳۲۰ص، وزیری.

کتاب به مبحث خودسازی یکی از مباحث جدی در اخلاق می‌پردازد. نویسندگان در آغاز، بحثی درباره نفس ارائه کرده‌اند. آن‌گاه به عوامل خودسازی از قبیل ذکر، روزه، صداقت، حب خدا، اخلاص، نماز، توکل، تقوا، دعا و حسن خلق پرداخته‌اند و در پایان آفات خودسازی را بر شمرده‌اند. مباحثی از قبیل ریا، پیروی از هوای نفس، عجب، دروغ، حسد، حب دنیا و غیبت از آفات خودسازی شمرده شده است.

• مهمان‌داری در اسلام

نورمراد محمدی، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۹۶ص، رقعی.

نویسنده در هفت بخش، مباحث مربوط به مهمان‌داری را مورد بررسی قرار داده است. ارزش مهمان‌داری از نظر اسلام را در فصل اول بحث کرده است. در فصل دوم به ثمرات مهمان‌داری پرداخته در بخش سوم و وظایف میزبان را گوشزد می‌کند. در فصل چهارم وظایف مهمان را تعیین می‌کند. در فصل پنجم آداب مهمانی را تشریح کرده است. در بخش ششم مدت مهمانی را تعیین می‌کند و در فصل نهایی نوع مهمان و زمان دعوت به مهمانی را تبیین می‌کند.

• حسد

آیه الله سیدرضا صدر، چاپ دوم، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۳۱۱ص، وزیری.

این کتاب در واقع جلد دوم از کتب

اخلاقی مرحوم صدر است که در شب‌های پنج‌شنبه برای تعدادی از فضیله‌های حوزه علمیه قم در خانه خویش القاء می‌کرد. مرحوم صدر در این کتاب، حسد را از دیدگاه قرآن مورد بررسی قرار داده است. نشانه‌های حسد را می‌شمارد، راه نجات از آن را از زبان قرآن بیان می‌کند، ریشه‌های حسد را می‌کاود، زیان‌های فرد حسود و زیان‌های اجتماعی حسد را بیان می‌کند، توارث و سرایت حسد را تبیین می‌کند و درمان حسد را نشان می‌دهد.

• اخلاق دینی و اندیشه شیعی

محمد رضا اصفهانی، چاپ اول، قم، نهایندی، ۱۳۷۸، ۵۸۴ص، وزیری. کتاب ترجمه، شرح و چپینش دوباره مباحث اخلاقی اصول کافی است. مؤلف بر این باور است که اخلاق دینی با اخلاق برخاسته از فلسفه یونان و اخلاق ارسطویی و نیز اخلاق عرفانی تفاوت جدی دارد. و در بین جوامع حدیثی تنها اصول کافی است که به طور جدی به مباحث اخلاقی زیر عنوان کتاب الکفر و الایمان پرداخته است. از این رو برای نشان دادن اخلاق دینی به ترجمه و توضیح این کتاب پرداخته است و آن را در دو قسمت مکارم و ذنوب تنظیم نموده است. در بخش مکارم از اخلاق ایمانی، اخلاق اجتماعی، اخلاق برادران دینی و اوصاف مؤمنین و نموده‌های هر کدام سخن گفته و در بخش ذنوب از مبانی گناه، نموده‌های گناه، گناه علیه مؤمنین، اصناف گناهکاران بحث کرده است.

• الگوی کامل

همّت سهراب پور، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۷، ۹۶ص، پالتویی.

کتاب با بهره‌گیری از قرآن و حدیث،

نکات اخلاقی زندگی پیامبر(ص) را استخراج و تنظیم کرده است. بهداشت جسم، زهد و ساده‌زیستی، آرایش ظاهری، احترام به بانوان، مزاح، عفت، تواضع و فروتنی، مبارزه با خرافات، رعایت حقوق دیگران، مشارکت در مشکلات، پاره‌ای از مباحث این کتاب است.

• تاریخ و شرح حال

• نظریه‌های عاشورا

مهدی علیزاده سورکی، چاپ اول، قم، انتشارات پارسایان، ۱۳۷۸، ۶۱ص، رقعی.

به تازگی کتابی منتشر شده است، بسیار مختصر، با عنوان «نظریه‌های عاشورا» که در آن به بعضی از تفاسیر و تعبیر در مورد واقعه عظیم عاشورا، به گونه‌ای بیش از اندازه مختصر، اشارت رفته است. این تلاش گرچه اندک ولی قابل ستایش است، لکن در روزگاری که دین در کشور ما مدار و محور همه چیز است، چنین کوششی تنها داغ‌ها را تازه می‌کند و بر کوتاهی اندیشمندان ما طعنه می‌زند. درک و دریافت درست از صد سال اول اسلام، و ارائه تحلیل‌های عالمانه و جامع از آن، بیش از آنچه اکنون اندیشمندان ما بدان توجه می‌کنند، برای حوزه‌های مختلف علمی ما از اهمیت برخوردار است؛ چرا که مهم‌ترین و اساسی‌ترین بخش‌های سنت ما، در آن صدساله پدید آمده و شکل گرفته است.

از مجموعه نظریاتی که در مورد عاشورا و تفسیر آن ارائه شده، در این کتاب شش تایی آن، به اجمال نقل و نقد شده است: تعبید، انقلاب، دفاع، اصلاح، مدیریت، تاریخی.

است. قصه خوانی در دوره صفویه و موضع عالمان شیعه، قصه ابومسلم در آن روزگار که نمونه ای است از قصه خوانی و موضع علما در برابر آن، نوادر و لطائف قصه خوانان و بالاخره گزارش سه رساله درباره ابومسلم و ابومسلم خوانی از مباحث دیگر کتاب است.

کتاب قصه خوانان کتابی است خواندنی و سودمند.

• تاریخ ایران اسلامی دفتر چهارم صفویه از ظهور تا سقوط

رسول جعفریان، چاپ اول، قم، مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر، ۱۳۷۸، ۴۶۷ص، وزیری.

این مجلد در ادامه مجلدات پیشین یکسر به تاریخ صفویه پرداخته است. در فصل اول با عنوان «صفویه در مهد» به چگونگی شکل گیری جریان صفویه پرداخته و موقع تشیع را در آسیای صغیر بازگفته، و از نقش مهاجران ترك اناطولی که مریدان شیخ صفی بودند، در تشکیل دولت صفویه بحث کرده است. در بخش دوم و با عنوان «تأسیس دولت صفوی» از گام های آغازین برای تشکیل دولت صفوی، نقش شاه اسماعیل، اعلام رسمیت مذهب تشیع، شاه اسماعیل و ازبک ها و... سخن گفته و نیز از رویارویی های صفویان با قدرت های آن روزگار.

بخش سوم ویژه بحث از حاکمیت شاه طهماسب است که مؤلف بدان عنوان «استقرار دولت صفوی» داده است. در این بخش افزون بر گزارش جنبه های سیاسی آن روزگار به چگونگی مذهب و اندیشه پرداخته و حضور عالمان در آن روزگار و نقش آنان در گسترش اندیشه و فکر و فلسفه و کلام و فقه را بازگفته

مجموعه گرد آورد. از این رو، با تکیه بر این کتاب مختصر، می توان مجموعه دریافت ها از حادثه عظیم عاشورا را بررسی کرد، و با نقد و تحلیل آنها، زمینه را برای ارائه نقد و تفسیرهای کامل تری از آن فراهم کرد.

• قصه خوانان در تاریخ اسلام و ایران

رسول جعفریان، چاپ اول، قم، انتشارات دلیل، ۱۳۷۸، ۲۴۳ص، وزیری.

«قصه خوانی» و قصه خوانان در فرهنگ اسلامی جریانی است شایسته تأمل. نقشی که اینان در فرهنگ داشته اند و به لحاظ اجتماعی نقش آنان در ایجاد باورهای خاص و یا گسترش باورهایی ویژه بسی قابل تأمل است. مؤلف پیش تر به این بحث پرداخته است و در هنگام نشر ویرایش اول این کتاب درباره آن به اجمال سخن گفته بودیم. اکنون مؤلف نویافته های خود را بر آن افزوده و کتاب را در هیئت آراسته تر و گسترده تر عرضه کرده است. منابع شناخت قصه خوانان، اولین بخش کتاب است و آنگاه گزارشی گویا از کتاب «القصاص والمذکرین» که مهم ترین تک نگاری درباره قصاص به شمار می آید. آنگاه محتوای اصلی کتاب شروع شده است، با معنای قصه و پیشینه آن در جاهلیت، رسول خدا و قصه خوانی، پیدایش قصه خوانی در میان مسلمانان و موضع صحابیان در برابر قصه خوانان و قصه خوانی و پیوند آن با میراث اهل کتاب.

در بخش دیگر مؤلف وضع قصه خوانی را در روزگار تابعین بازگفته است و نیز آراء مخالفان و موافقان آنها را. قصاص و جعل حدیث و موضع امامان معصوم در مقابل آنها، بخش دیگری از مباحث کتاب

مؤلف محترم، سعی کرده بیش از هر چیز، این نظریات را آنچنان که معتقدان بدان ها بیان کرده اند، تقریر کند و به بیان مؤلفه ها، مبانی و سرانجام نقد آنها بپردازد. وی مدعی است که نقد این نظریات تنها به قصد نمایاندن نقاط ضعف و قوت این نظریات است و نه ابطال یا اثبات آنها (ص ۸). منتها این خود ادعایی است محتاج دلیل. پرسش این است که چگونه می توان نظریه ای را نقد کرد و نقاط قوت و ضعف آن را نشان داد، بدون این که به دلیل و حجت پناه برد و به رد یا اثبات دلایل مدعی پرداخت؛ به عبارت دیگر، ایشان باید راهی را نشان دهد، که طی آن، بتوان بدون تکیه بر استدلال و رد و قبول، بتوان نقاط ضعف یا قوت هر سخنی را نشان داد.

نکته دیگر این که مؤلف محترم، تمام این نظریه ها را از منظر شیعه دوازده امامی به بررسی نشسته است (مثلاً صفحه های ۲۹ و ۳۵ و...). گویا شیعیان در این باره نظریه واحد و منسجمی دارند و یا برای بررسی تفسیرهایی که در مورد عاشورا ارائه می شود، محک و معیار واحدی ارائه کرده اند، که این هم خود ادعایی است که محتاج دلیل است.

نکته دیگر این که ایشان علی رغم انتقادات یا جانبداری هایی که از بعضی نظریات ابراز می دارند، عملاً هیچ یک از آنها را بر نمی گزیند. گرچه در بررسی ها هم ایشان از مبنای واحدی پیروی نمی کند و در هر موردی، بسته به همان مورد، به ابراز نظر می پردازد.

با این همه، اصل کتاب و زحمت مؤلف مأجور است؛ زیرا تلاش کرده تفسیرها و تعبیرهای مختلف در مورد عاشورا را از دل متون پراکنده گرد آورد و در یک

است. بخش چهارم، عنوان «بحران در دولت صفوی» ویژه گزارش چگونگی دولت صفوی است از شاه اسماعیل دوم تا پایان سلطنت شاه سلطان محمد. روزگار شاه عباس اول، اصفهان عصر شاه عباس، روزگار شاه صفی و شاه عباس دوم، روزگار شاه سلیمان صفوی، روحانیون و دولت صفوی، روزگار شاه سلطان حسین صفوی، زوال دولت صفویان و دلایل و اسباب زوال دولت صفوی، از دیگر عناوین این جلد است. مؤلف درباره صفویه پیش‌تر آثاری نگاشته و یا تصحیح کرده بودند. این مجلد با توجه به آگاهی‌های بسیار مؤلف و دلمشغولی‌ای که سال‌ها داشته است، از نکات قابل توجهی برخوردار است و نیز از مستندات دست‌اول و اسناد مغفول که برای او کین بار مورد توجه قرار می‌گیرد.

• تاریخ ایران اسلامی (دفتر دوم)

رسول جعفریان، چاپ اول، قم، مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر، ۱۳۷۸، ۳۸۳ص، وزیری.

پیش‌تر از این مجموعه یاد کرده‌ایم و آهنگ کلی آن را که نگاهی است گذرا به رویدادها، جریان‌های سیاسی و فکری بازگفته‌ایم. اکنون دفتر دوم با همان آهنگ، تاریخ ایران اسلامی را از «طلوع طاهریان تا غروب خوارزمشاهیان» به بررسی نهاده و گزارش کرده است. در بخش اول از طاهریان سخن رفته است؛ از شخصیت بنیادگذار این سلسله، از حضور آنان در خراسان، فرهنگ در روزگار طاهریان و تمایلات مذهبی آنها. بحث بعدی ویژه صفاریان است، که با چگونگی فضای جغرافیایی سیستان و گزارش وضع گروه‌های معارض در آن

دیار آغاز می‌شود و با بحث از آشوب‌های سیستان و چگونگی برآمدن یعقوب ادامه می‌یابد، با نگاهی به شورش‌های آن زمان و گزارش گرایش مذهبی صفاریان. در بخش سوم از سامانیان سخن رفته است و چگونگی تسلط اسلام بر ماوراءالنهر، وضع علمی بخارا و نیشابور و نظام اداری در روزگار سامانیان گزارش شده است. علویان در طبرستان موضوع بخش دیگری است از کتاب، با نگاهی بر چگونگی شکل‌گیری حکومت آنان و نیز وضع مذهبی در آن روزگار.

گزارش زیاریان پس از مباحث یاد شده آمده و پس از آن به تفصیل از «بویه‌یان» سخن رفته است. آل بویه در بغداد، عضدالدوله در بغداد، آخرین امیران بویه‌یی و... از مباحث این بخش است. مؤلف پس از آنچه آمد، با عنوان «روزگار درخشان تمدن اسلامی» به وضع فرهنگ و تمدن اسلامی در قرن چهارم و پنجم پرداخته است، با عناوینی چون: دانش و فرهنگ در قرن چهارم، دانش تاریخ و جغرافی، فعالیت‌های دینی به روزگار آل بویه، شیعیان در قرن چهارم و پنجم و...

روزگار غزنویان مبحث بعدی است و آنگاه بحثی درازدامن از سلجوقیان، وزارت نظام‌الملک، خواجه و مذهب اشعری، خواجه و مذهب تشیع، خواجه و کتاب سیاستنامه، وزارت در سیاستنامه، فرقه‌های اسلامی در روزگار سلجوقیان و... از جمله بحث‌های این بخش است. دفتر دوم نیز همانند دفتر اول به گزارش اختصاری رویدادها پرداخته و از زیاده‌گویی‌تن زده و در نقل گزارش‌ها سعی کرده است استوارترین آنها را عرضه کند.

• تاریخ ایران اسلامی، از یورش مغولان تا زوال ترکمانان (دفتر سوم)

رسول جعفریان، چاپ اول، قم، مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر، ۱۳۷۸، ۳۵۱ص، وزیری.

در این دفتر مؤلف به آهنگ دفترهای پیشین، گزارش تاریخ ایران را پی گرفته است؛ که مشتمل است بر روزگار مغول تا زوال ترکمانان. در این مجلد بحث با گزارش چگونگی حمله مغولان به ایران آغاز می‌شود و با تبیین وضع اجتماعی، فکری و اعتقادی آنان ادامه می‌یابد. چرایی حمله مغولان به دنیای اسلام، مغولان در خراسان، معتصم و انحلال خلافت بغداد، خواجه نصیرالدین طوسی و تفکر فلسفی و فقهی شیعه، شیعیان و مغولان، ادبیات فارسی در آن روزگاران و... از جمله بحث‌های این بخش است. بخش بعدی ویژه گزارش چگونگی روزگار ایلخانان است. هولاکو بنیانگذار سلسله ایلخانی، نقش خاندان جوینی در آغاز تشکیل دولت ایلخانی، سلطان محمد خدابنده، گرایش اولجایتیو به تشیع، رواج خانقاه در روزگار ایلخانیان، آثار فارسی در آن روزگاران... از جمله عناوین این بخش است.

روزگار سربداران، مرعشیان، مظفریان و جلایریان در بخش سوم از کتاب گزارش شده است. سربداران خراسان، شیخ خلیفه‌مازندرانی در سبزوار، شیخ حسن جویری و آموزه‌های مذهبی-سیاسی او، نظام حکومتی سربداران، برآمدن دولت مرعشیان، آل مظفر در فارس و اصفهان، جلایریان در تبریز و بغداد، ادبیات فارسی در قرن هشتم، تشیع و اندیشه‌های شیعی در قرن هشتم و نهم هجری، نفوذ تشیع در تصوف، تسنن شیعیانه و تشیع افراطی،

از جمله عناوین بحث های این بخش است. پس از آنچه یاد شد، گزارش تیموریان است و چگونگی ایران زمین در آستانه حمله تیمور. یورش چندگانه تیمور به ایران، تیمور و مشایخ صوفیه، تیمور و مسائل مذهبی، دانش تاریخ در دوره تیموری و... از جمله مباحث این بخش است. پایان بخش این قسمت بحث از روزگار مشعشعیان است و ترکمانان که با گزارش آق قویونلوها و چگونگی دولت آنان پایان می پذیرد.

• **نصوص من تاریخ ابی مخنف**

کامل سلیمان الجبوری، چاپ اول، بیروت، دارالمحججه البيضاء، ۱۴۱۸، ۴۵۴+۵۱۸ص، وزیری.

لوط بن یحیی از دی کوفی از مورخان و وقایع نگاران بزرگ شیعی است. فهرست آثار او نشان می دهد که مورخی بوده است نکته بین، زمان شناس و متعهد. متأسفانه اکنون فقط سیاهه آثار او را در اختیار داریم و نقل های پراکنده از نگاشته های او در لابه لای صفحات تاریخ مورخان.

آقای جبوری از عالمان و مورخان عراقی و شیعی است که با همت درخور توجهی با تتبع و دقت در متون تاریخی، نصوصی از آثار گم شده ابو مخنف را گرد آورده و در دو جلد نشر داده است.

وی در مقدمه ای سودمند از زندگانی ابو مخنف جایگاه او در بیان مورخان، تأثیر او در تاریخ نگاری اسلامی، مشایخ او، کسانی که از او روایت کرده اند، آثار و تأثیر تاریخی او سخن گفته است. و در پانویست های کتاب، افزون بر یادکرد دقیق مصادر و منابع نقل ها، توضیحاتی درباره نصوص افزوده است. تلاش آقای جبوری در احیای بخشی از میراث تاریخی شیعی، ستودنی است.

• **سیمای کارگزاران علی بن ابی طالب**
امیرالمؤمنین (ع)

علی اکبر ذاکری، چاپ چهارم، قم، مرکز انتشارات ۶۴۰+۵۶۷.

از این مجموعه و چگونگی آن به هنگام نشر چاپ اول مجلد اول آن سخن گفته ایم. در این دو مجلد از شرح حال چگونگی روزگار و حوادث روزگار حاکمیت استانداران و فرماندهان علی (ع) سخن رفته است. این نوع نگاه به سیره علی (ع) نگاهی است نو و اگرچه در مطاوی کتاب های تاریخ و سیره این بحث ها طرح شده است، یکجا و به گونه کتابی مفرد برای اولین بار است که به گستردگی به بحث نهاده می شود.

• **فروغ ابدیت**

جعفر سبحانی، چاپ شانزدهم، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۵۳۶+۵۶۰ص، وزیری.

«فروغ ابدیت» از بهترین آثاری است که با تجزیه و تحلیل کاملی از زندگانی پیامبر اکرم، سیره ای خواندنی و سودمند از پیامبر اسلام را ارائه داده است.

چاپ های متعدد آن با شمارگان بس فراوان، نشان جایگاه ارجمندی است که این کتاب در میان جامعه کتابخوان دارد.

• **عبرت های هاشورا**

سید احمد خاتمی، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۹، ۱۹۶ص، رقعی.

کتاب با تأثیرپذیری از مباحث جاری سیاسی نگاشته شده است. مؤلف بر این باور است که حادثه عاشورا پنج عامل داشت که از این پنج عامل سه عامل در این کتاب مورد بررسی قرار گرفته است: کنار گذاردن و صسایای پیامبر (ص)، رنگ باختن معنویات پس از پیامبر (ص) و

افول غیرت دینی. بر این اساس نویسنده به عبرت آموزی از حادثه کربلا توصیه می کند. در پایان کتاب، متن دو سخنرانی از مقام معظم رهبری ضمیمه شده است.

• **یاد یاران**

مرتضی بهرامی خشنودی، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۱۴۰ص، رقعی.

یاد یاران مجموعه داستان های کوتاه از زندگی حدود بیست تن از شخصیت های صدر اسلام است. این کتاب در راستای «گسترش و باز شناساندن فرهنگ آسمانی جانبازی با پژوهش های روشمند و کارآمد برای پاسخ گویی به نیازهای فرهنگی نسل جوان و جامعه جانبازان» تدارک دیده شده است و یکی از آثار مرکز تحقیقات اسلامی جانبازان است که به انگیزه دفاع از فرهنگ جانبازی تأسیس شده است.

• **به تماشای باغ جان**

احمد محبوب، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۹۴ص، رقعی.

کتاب، پژوهشی درباره زندگی درخشان یکی از جانبازان صدر اسلام، یعنی معاذ بن عمرو بن جموح خزرجی است که در شکل داستان تهیه و تنظیم شده است و از سری کتاب هایی است که از سوی مرکز یاد شده برای گسترش فرهنگ جانبازی تدارک دیده می شود.

• **جابر بن عبدالله انصاری**

حسین وثاقتی، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۴۵۶ص، وزیری.

جابر بن عبدالله انصاری یکی از یاران بزرگ و باوفای پیامبر (ص) بود. شرح زندگی جابر شامل نسب، کنیه، مادر،

پدر، عمه‌ها و فرزندان جابر، مباحث مقدماتی کتاب را تشکیل می‌دهد. تبیین و شرح حضور جابر در میدان جهاد در رکاب پیامبر (ص) بحث دوم کتاب است. حضور جابر در کنار علی (ع) و حوادث بعدی، زیارت قبر امام حسین (ع)، جایگاه وی در نزد امامان معصوم (ع) و بعضی از خلفای مروانی، پایگاه علمی و راویان از جابر، بخش‌های بعدی کتاب است و کتاب با مسند جابر بن عبدالله انصاری، پایان می‌پذیرد.

• ره‌توشه راهیان نور

مرکز آموزش مبلغین، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۳۲۳ص، وزیری.

ره‌توشه راهیان نور، بیست و نهمین متون آموزشی طرح هجرت است که ویژه محرم سال ۷۹ تدارک دیده شده است. تذکرات تبلیغی، عاشورا و امام حسین در آینه احادیث، پیوند و ارتباط با معصومین، امام حسین در عهد معاویه، امر به معروف و نهی از منکر، شناخت حق امام حسین، رسالت مجالس حسینی، عاشورا رویارویی دو جریان امامت و خلافت، درس عزت در مکتب امام حسین (ع)، نقش زینب (س) در نهضت عاشورا، امام حسین و وفای یاران، سیره سیاسی-اجتماعی امام سجاد، مروری بر خطبه امام سجاد و حضرت زینب، اربعین در آینه احادیث و چند بحث دیگر، مجموعه بحث‌های کتاب را تشکیل می‌دهند.

• روشن تراز مهتاب

احمد محبوب، چاپ اول، قم، مرکز تحقیقات اسلامی جانبازان، ۱۳۷۸، ۱۴۱ص، رقعی. کتاب، شرح زندگی و جانبازی یکی از

سرداران و جانبازان صدر اسلام است که در شکل داستان پردازش و نشر یافته است. سعد بن معاذ یکی از فداکاران تاریخ صدر اسلام است که شرح جانبازی وی در سیزده بخش با قلمی زیبا و خواندنی تنظیم یافته است.

• زنان نمونه

علی شیرازی، چاپ چهارم، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۲۸۰ص، رقعی.

کتاب، شامل شرح حال کوتاه از حدود یکصد تن از زنان تاریخ اسلام است که نویسنده به عنوان نمونه و الگو معرفی کرده است. نویسنده بر این باور است که اگر برای زنان الگوهای از خود آنان داشته باشیم، در پیشرفت جامعه آنان به سوی کمال مطلق موفق‌تریم؛ چه این که نیاز زن رازن بهتر درک می‌کند و بر همین اساس به نگارش کتاب اقدام کرده است.

• مختصر جغرافیای کاشان

عبدالحسین ملک المورخین کاشانی، چاپ اول، کاشان، انتشارات مرسل، ۱۳۷۸، ۴۶ص، رقعی.

کتاب، نوشته کوتاهی درباره جغرافیای کاشان است که توسط ملک المورخین کاشانی در سال ۱۳۳۸ هجری قمری تألیف شده است. در این کتاب حدود کاشان، علت نام‌گذاری آن، آب و هوا، جمعیت آنها و قنات‌ها، محلات کاشان، آداب و سنن، اسامی مساجد، نام روستاها، نام علما و فضلا و شعرای کاشان و اطلاعات جانبی دیگر را دربردارد.

• جابر بن حیان

ناصر باقری بیدهندی، چاپ اول، قم، نصر، ۱۳۷۸، ۷۲ص، رقعی. کتاب، شرح زندگی جابر بن حیان است

که در آن به بررسی اساتید، شاگردان، آثار، ابتکارات وی پرداخته شده است. ایرادهایی که مستشرقان درباره جابر دارند، از قبیل افسانه بودن اصل وجود جابر و مذهب اسماعیلی داشتن وی، پاسخ داده شده است.

• خمینی روح الله

سید علی قادری، چاپ اول، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام، ۱۳۷۸، ۴۶۲ص، وزیری.

این نوشتار را می‌توان گونه‌ای رمان تاریخی محسوب داشت. در طلیعه بحث به حیات تبار امام پرداخته شده، بررسی تفصیلی وضع و وضعیت تاریخی شهر خمین و چگونگی استقرار تبار امام در آنجا فصل آغازین کتاب است. ادامه بحث به زندگی امام در اراک و مسائل سیاسی مربوط به این دوره می‌پردازد و زندگی امام در قم پایان بخش جلد نخست کتاب است.

• تاریخ معاصر ایران

مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، چاپ اول، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۷۸، ۶۴۵ص، وزیری.

دفتر بیستم تبیان به تاریخ معاصر ایران از نظر امام خمینی می‌پردازد. در این مجموعه سخنان و نوشته‌های امام بدون هیچ گونه نقد و تحلیل در شکل موضوعی تنظیم می‌یابد. در این جلد، نخست به حوادث دوران قاجار، ماهیت آن رژیم، قیام علیه استعمار و استبداد و نهضت مشروطه پرداخته شده است. بخش دوم کتاب اختصاص به دوران رضاخان دارد. روی کار آمدن رضاخان، ویژگی‌های حکومتی وی، سیاست مذهبی و فرهنگی او، قیام علیه حکومت رضاخان و سقوط

آرای شخصیت‌ها درباره علامه گزارش شده دیدگاه‌های خاورشناسان نقد شده است.

مناصب و مشاغل علامه مجلسی، خاندان، اسلاف، اعقاب و منسوبین علامه مجلسی (ره) اساتید و مشایخ اجازه وی، شاگردان و مجازان از علامه مجلسی، تألیفات علامه مجلسی، مدفونین در بقعه علامه مجلسی عنوان دیگر فصل‌های کتاب است. اثر روانشاد مهدوی گسترده‌ترین و از سودمندترین آثار نگاشته شده درباره علامه مجلسی است.

بیع ادبیات

• شرح مثنوی

جعفر شهیدی، چاپ اول، تهران، علمی و فرهنگی، ۱۳۷۸، ۷۹۱ص، وزیری. کتاب شرح مثنوی معنوی در واقع ادامه مجلدات سه‌گانه شرح مرحوم بدیع الزمان فروزان‌فر بر مثنوی مولوی است که توسط استاد شهیدی ادامه پیدا می‌کند. آغاز این کتاب از دفتر سوم است و با این بیت شروع می‌شود:

ای ضیاء الحق حسام‌الدین بیار
این سوم دفتر که سنت شد سه‌بار
در این شرح بیشتر به توضیح واژه‌های دشوار پرداخته شده است و گاه اشاره‌های تاریخی، فقهی، روایی و قرآنی توضیح داده شده است.

• ولایت‌نامه غدیریہ

علی صدرائی خویی، چاپ اول، قم، انصاریان، ۱۳۷۶، ۶۳ص، رقمی. کتاب شامل شرح حال ملا مهرعلی فدوی خویی از علمای قرن سیزدهم و گزارشی از شرح قصیده غدیریہ وی است. این غدیریہ توسط تعدادی از شاعران اهل بیت (ع) تخمیس شده است

مؤلف بزرگوار توفیق نگارش نیافته است. اکنون آقای جعفر شریعتمداری، کتاب را تلخیص کرده است و با حذف موارد کاملاً تخصصی و با گزیده‌نویسی آن کوشیده است کتابی فراهم آورد درخور مطالعه همگان، که امیدواریم سودمند افتد.

• زندگی‌نامه علامه مجلسی

سید مصلح‌الدین مهدوی، چاپ اول، تهران، دبیرخانه همایش بزرگداشت علامه مجلسی، ۱۳۷۸، ۳۹۲-۵۵۵ص، وزیری.

شرح حالی است جامع از فقیه، محدث و عالم جلیل‌القدر محمدباقر مجلسی، که نام بلندآوازه‌اش فراگیر است و بی‌نیاز از وصف و شناساندن. روانشاد مصلح‌الدین مهدوی از عالمان و شرح‌حال‌نگاران سخت‌کوش و پیراسته‌جانی بود که شرح حال و سوانح و آثار دهها عالم بزرگ را رقم زده است.

نگاشته‌وی با عنوان «زندگی‌نامه علامه مجلسی» و با عنوان توضیحی «تاریخ علمی و اجتماعی اصفهان در قرن ۱۱ هجری» حدود بیست سال پیش نشر یافت. مؤلف استدراکاتی بر متن افزوده بود و علامه سید محمدعلی روضاتی بر نسخه‌ای از آن حواشی گوناگونی مرقوم داشته بودند. این چاپ با ویرایش شایسته مشتمل است بر تمام آنچه یادشده که رنج آن را فاضل محترم جناب آقای علی اکبر مهدی پور متحمل شده‌اند.

کتاب پس از دو مقدمه درباره تشیع در اصفهان و تاریخچه مقابر اصفهان، به زندگانی علامه پرداخته است. در فصل اول که عنوان «سوانح عمر» دارد، از ولادت، تبار، تحصیل و شخصیت علمی وی سخن رفته است و در ضمن آن

وی از مباحث این بخش است. بخش سوم به دوره محمدرضا شاه اختصاص دارد؛ حکومت وی، سیاست فرهنگی و سیاسی او، اوضاع اجتماعی، سیاست اقتصادی، نظامی و خارجی وی، طلوع انقلاب، قیام پانزده خرداد و لایحه کاپیتولاسیون از مباحث این فصل است. بخش چهارم دوران مبارزه و قیام را دربردارد و بحث‌های انگیزه قیام، ویژگی‌های قیام، امام در تبعید، مقابله رژیم با انقلاب، جنایات شاه، رویدادهای انقلاب و عوامل پیروزی انقلاب از مهم‌ترین بحث‌های این بخش است. ناشر در مقدمه کتاب، شیوه گردآوری و تنظیم آن را توضیح داده است.

• چکیده تاریخ پیامبر اسلام

محمد ابراهیم آیتی، چاپ اول، مشهد، بنیاد پژوهش‌های آستان‌قدس رضوی، ۱۳۷۶، ۲۲۴ص، وزیری.

«تاریخ پیامبر اسلام» نگاشته فقیه تحقیق و استوارنگاری دکتر محمد ابراهیم آیتی از آثار قویم، ارجمند و محققانه روزگار معاصر است. مؤلف بزرگوار تا پایان سال نهم هجری سیره پیامبر پیش برده است. کتاب که حالت پیش‌نویس اولیه را داشته در اختیار استاد دکتر ابوالقاسم گرجی نهاده می‌شود و وی با دقت به بازنگری آن پرداخته و با تطبیق نقل‌ها با مصادر و دقت در گزارش‌ها و افزون‌سازی‌های سودمند کتاب را آماده نشر می‌کنند. «تاریخ پیامبر اسلام» پس از نشر توجه محققان و جویندگان آگاهی‌های استوار در سیره پیامبر را به خود جلب کرده از این روی بارها به چاپ رسید. متأسفانه کتاب تا پایان سال نهم هجری را مشتمل است و پس از آن را

که آقای صدرایی آنها را ضمیمه کتاب کرده است.

• قورباغه سخن گو

شمسی وفایی، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۴۰ص، رقعی.

داستان برای کودکان است. نویسنده کوشیده است در ضمن داستان به خواننده قدرت خداوندی را القاء کند. در این داستان قورباغه چگونگی زندگی خود را شرح می‌دهد.

• جوجه‌آبی

محسن ربانی، چاپ اول، دفتر قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۳۱ص، رقعی.

کتاب شامل پنج داستان برای کودکان است. نام داستان‌ها به شرح زیر است: مادر، جوجه آبی، گوساله تنها، پلیس و مهمانی.

• دو شنبه‌های سبز

جمشید اثنی عشری، چاپ اول، تهران، جهان کتاب، ۱۳۷۸، ۵۹ص، رقعی.

کتاب مجموعه یازده داستان کوتاه است که نویسنده بر پایه خاطرات خود از زمان انقلاب اسلامی ایران در شهر اراک تهیه و تنظیم کرده است. بعضی داستان‌های کتاب عبارت است از: چگونه بزرگ شدم؟، بزرگانی را شناختم، اعلامیه‌های امام، شعارهای انقلابی، انقلاب دانشگاه و دو شنبه‌های سبز.

• انوار العقول من اشعار وصی الرسول

قطب‌الدین محمد بن حسین بیهقی کیدری، چاپ اول، بیروت، دارالمحجة البيضاء، ۱۴۱۹، ۶۴۸ص، وزیری.

این کتاب جمع و تدوینی از اشعار منسوب به علی(ع) است. بیهقی از عالمان و محدثان بزرگ قرن ششم هجری است که این مجموعه را بر پایه دو مجموعه گرد

آمده پیش از او و نیز گزارش‌های پراکنده در مطاوی کتب جمع کرده است. در اینکه علی(ع) شعر می‌سروده است، ظاهراً تردیدی نیست؛ اما اینکه مولی چه اندازه شعر سروده و آنچه در مجموعه‌هایی از این دست بدو نسبت داده شده است، تا چه اندازه این نسبت‌ها استوار است، سخن بسیار است.

این مجموعه را آقای کامل سلیمان جبوری از محققان شیعی عراقی تحقیق کرده است و در مقدمه‌ای عالمانه، چگونگی انتساب این مجموعه را بتفصیل واگفته است. آقای جبوری در پانوشت‌ها بتفصیل اشعار را ردیابی کرده و گاه نشان داده است که اشعاری قطعاً از آن دیگران است که در این مجموعه راه یافته است. به هر حال این مجموعه که همواره مورد توجه ادیبان و عالمان بوده است، اکنون در هیئت چشم‌نواز و با تحقیقی شایسته عرضه شده است.

• دولت دیدار

منوچهر قدسی، چاپ اول، اصفهان، انتشارات آتویات کتاب، ۱۳۷۷، تصویر+۳۱۰ص، وزیری.

این کتاب مجموعه‌ای است از اشعار و نوشته‌های روانشاد، استاد منوچهر قدسی. قدسی از ادیبان، عالمان و معلمان فرهنگ دوست دیار فرهنگ پرور اصفهان است.

قدسی معلمی سختکوش و مخلص، شاعری شعرشناس و نکته‌سنج، ادیب چیره‌دست و وارسته و نویسنده خوش ذوق و نیک‌نگار بود. آنچه در این مجموعه گرد آمده است، برخی از اشعار اوست و نیز مقاله‌هایی درباره‌ی چهره‌های برجسته علم و ادب این روزگار. بلندترین آنها شرح حال علامه عالیقدر جلال‌الدین همائی (۱۲۹۷-۲۰۱۰) است.

این مجموعه را فرزند وی آقای بهزاد قدسی تدوین کرده و آقای دکتر مهدی نوریان مقدمه‌ای ارجمند در فضل و فضیلت قدسی قلمی کرده است.

دولت دیدار کتابی است خواندنی و سودمند.

• رضا فرزند صالح

لطف‌الله مهدوی، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۸۷ص، رقعی.

کتاب، داستان زندگی فردی است که پس از ناامیدی از فرزنددار شدن و پاسخ منفی دکترها با توسل به امام رضا(ع) فرزنددار می‌شود و نام آن را رضا می‌گذارد. پسر بزرگ می‌شود و در فعالیت‌های دینی شرکت می‌کند.

• بیخ اندیشه سیاسی

• جهان اسلام از دیدگاه امام خمینی(ره)

مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام، چاپ اول، تهران، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام، ۱۳۷۸، ۳۴۶ص، وزیری.

جهان اسلام از دیدگاه امام، نوزدهمین شماره تبیان است که در آن به وضعیت جهان اسلام، اصول کلی در روابط با کشورهای اسلامی، شکل‌ها و نهادها در جهان اسلام، مبانی اندیشه اسلامی و روابط با کشورهای جهان اسلام پرداخته شده است. در این مجموعه، مؤسسه به گردآوری و تنظیم موضوعی مباحث بدون هرگونه دخل و تصرف و یا توضیح و تحلیل می‌پردازد.

• سرشت‌های خودکامگی

عبدالرحمان کواکبی، چاپ سوم، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۲۶۷ص، رقعی.

سید عبدالرحمان کواکبی یکی از اندیشوران و صاحب‌نظران مسائل

• **مقدمات نوروسایکولوژی**

دکتر داود معظمی، چاپ اول، تهران، سمت، ۱۳۷۸، ۳۲۰ص، وزیری.
ارتباط مغز و روان و شناخت رفتار هنجار و ناهنجار آدمی از راه شناخت مغز و دستگاه عصبی مبحثی به نام نوروسایکولوژی را تشکیل می دهند. بحث هایی از قبیل شناخت دستگاه عصبی، قطعه های گوناگون مغز و مسؤولیت های آنها، نخاع، دستگاه عصبی محیطی، دستگاه حرکتی، حافظه، خواب، بیماری های نورولوژیک و ابزار کمک تشخیص از جمله مباحث این دانش است که در کتاب یاد شده مورد بررسی قرار گرفته است و کتاب به عنوان منبع اصلی درس مقدمات نوروسایکولوژی به ارزش دو واحد برای رشته روانشناسی در مقطع کارشناسی تدارک دیده شده است.

• **روان شناسی مرضی تحولی از کودکی تا**

بزرگسالی

ایرج دادستان، چاپ اول، تهران، سمت، ۱۳۷۸، ۵۱۹ص، وزیری.
کتاب به عنوان منبع اصلی درس روان شناسی مرضی کودک و آسیب شناسی روانی «برای مقطع کارشناسی، کارشناسی ارشد و دوره دکتری به ارزش ۹ واحد تدوین شده است. جلد دوم کتاب دربرگیرنده بخش پنجم با عنوان اختلال های کنش وری بدنی و بخش ششم با عنوان روان گسستگی ها است. بحث هایی از قبیل اختلال های خواب، نارسا خوابی ها، اختلال های تغذیه، حرکت های اختلالی، روان گسستگی های دوره های تحول و روان گسیختگی از فصول این جلد می باشند.

در مجلات به زمان انگلیسی درباره انقلاب اسلامی را فهرست کرده است. مقالات ذیل عناوین پیشینه تاریخی انقلاب اسلامی، مبانی نظری انقلاب اسلامی، حکومت اسلامی در ایران، سیاست داخلی و خارجی اقوام ایرانی و انقلاب اسلامی، موقعیت زنان در جمهوری اسلامی و... فهرست شده است.

• **انگلیسی برای دانشجویان رشته دریانوردی و**

علوم دریایی

هوشنگ خوش سیمیا، چاپ اول، تهران، سمت، ۱۹۹۹، ۲۱۶ص، وزیری.
کتاب، برای دانشجویان رشته دریانوردی به عنوان منبع اصلی درس زبان تخصصی به ارزش دو واحد تدوین شده است. بعضی از عناوین کتاب، عبارت است از: نوع کشتی ها، جو، مسافرت، انتقال کشتی ها در کمپانی و...

• **انگلیسی برای دانشجویان رشته ترویج و**

آموزش کشاورزی

ایرج ملک محمدی، چاپ اول، تهران، سمت، ۱۹۹۹، ۲۴۴ص، وزیری.
این کتاب به عنوان منبع اصلی برای دانشجویان رشته های ترویج و آموزش کشاورزی در مقطع کارشناسی و کارشناسی ارشد و نیز منبع فرعی درس زبان تخصصی برای رشته های توسعه روستایی و اقتصاد کشاورزی تدوین شده است. مباحثی از قبیل توسعه در کشورهای توسعه یافته، نقش توسعه کشاورزی، مدل های توسعه، زنان در توسعه کشاورزی، توسعه کشاورزی، تکنیک و آموزش، تعلیم بزرگسالان و دانش کشاورزی و سیستم های اطلاع رسانی از جمله مباحث این کتاب است.

سیاسی و فلسفه سیاسی در بین مسلمانان در نیمه اول قرن نوزدهم میلادی است. از وی آثار فراوانی باقی است، ولی مشهورترین آثار وی در بین ایرانیان کتاب طبایع الاستداد است که توسط عبدالحسین میرزای قاجار به فارسی ترجمه شده است. در این کتاب انواع استبداد مورد بحث و بررسی قرار گرفته است. و نقش استبداد در حوزه های اخلاقی، علمی، دینی، تربیتی نشان داده شده است.

• **اندیشه سیاسی سید جعفر کشفی**

عبدالوهاب فراتی، چاپ اول، قم، مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸، ۲۰۶ص، رقی.
سید جعفر دارابی کشفی یکی از عالمان قرن سیزدهم هجری قمری است که در حوزه فلسفه سیاسی دیدگاه های ویژه دارد. وی برخلاف بسیاری از فقیهان که به فقه سیاسی پرداخته اند، وی به فلسفه سیاسی در اسلام نظر داشت. شرح زندگی و تبیین اندیشه سیاسی وی برای پژوهشگران در حوزه فلسفه سیاسی مغتنم است. در این کتاب نخست زندگی و عصر وی مورد بررسی قرار گرفته است. مؤلف در همین بخش گزارش هایی درباره شیخیه، بایه، اخباریگری و تصوف داده است. روش شناسی، جهان بینی، انسان شناسی، دولت شناسی و فضیلت شناسی، مباحث فصول بعدی کتاب را می سازند. کتاب، ارزشمند و خواندنی است.

چند مفرقات

• **فهرست مقالات منتشر شده درباره انقلاب اسلامی**

فاطمه ایرقانی فراهانی، چاپ اول، تهران، مرکز مطالعات فرهنگی و بین المللی، ۱۳۷۸، ۷۸۷ص، وزیری.
نویسنده در این مجموعه مقالات نشر یافته

